

NAGY ZOPÁN

COLLAB

Az ARTÉR Művészeti Egyesület¹ és
a Magyar Elektrográfiai Társaság²
fotóművészeinek kiállítása

Magdolna Udvar Művészeti Galéria, Budafok,
2023. április 14. – május 13.

A kiállítás
a Budapest Photo Festival
hivatalos programja.

A különféle értékek ideiglenes együttállása ismét új felfedezéseket, felismeréseket nyithat egymásra – s *egyre, másra*. Individuumok feloldódása! A technikai-szakmai leleményességtől az absztrakt gondolkodásmódokon át: a minimalista kivitelezésig (ismét) széles a spektrum, kitűnő a repertoár, változatos a műtárgy-tár!

Persze, manapság, illetve már jó ideje: a fotográfia nem fotográfia! Nem csak fotográfia! A konkrétumok mögött, mellett, alatt, fölött a tartalmi többletek, netalán kivonatok (néhol sejtelmesen) sugallanak szerteágazó sejtéseket vagy jelentéseket...

Collab! Coll-labor! Corpus és kollapszus. Kollegiális (talán legális) koncept, kollagén *laborológia*, koncentrált kollektív kooperáció. Kórtan és konjunkció, létköznapi korrózió, anti-kolorista *color malőr*, kortárs kolónia, poszt-kakofón belső mikrofon (kiber, kiber, kiber a lááz!), cyber cibere-fortyogás, kolofonba folytatott kontrasztok, kozmo-labor kontur-szériák, komposztált kompozíciók előkóstolásain túli: együtt- és külön működő (keretteljesen analizált) egyedi eszenciák!

Czeizel Balázs: *Megtalált képek 1*, 2023,
analóg fotográfia / digitális fotográfia, 63x50 cm

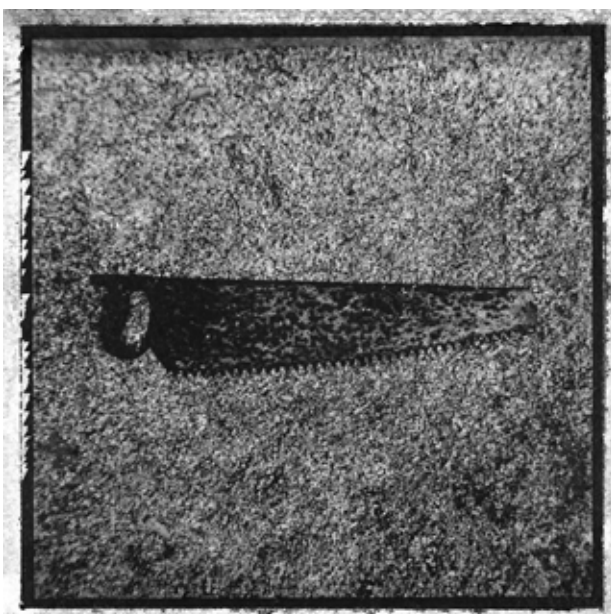
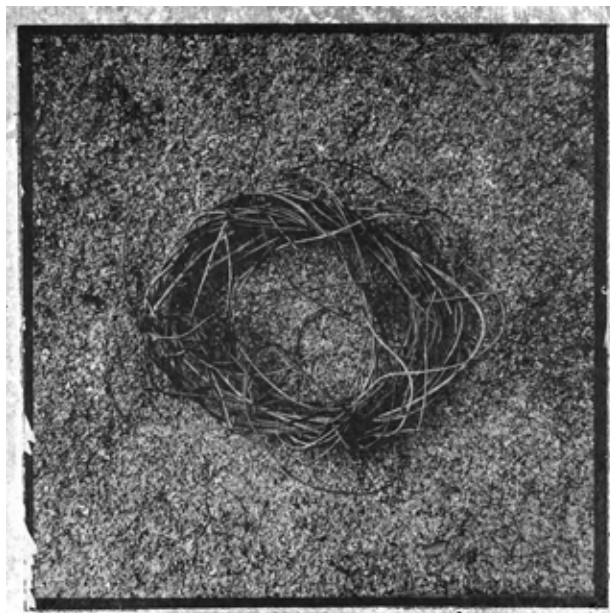
Beregi Edina: *Földalatti*, 2019, digitális nyomtatás, 50x30cm

Czeizel Balázs: *Megtalált képek 2*, 2023, analóg fotográfia / digitális fotográfia, 56x62 cm

Czeizel Balázs: *Megtalált képek 3*, 2023, analóg fotográfia / digitális fotográfia, 50x60 cm

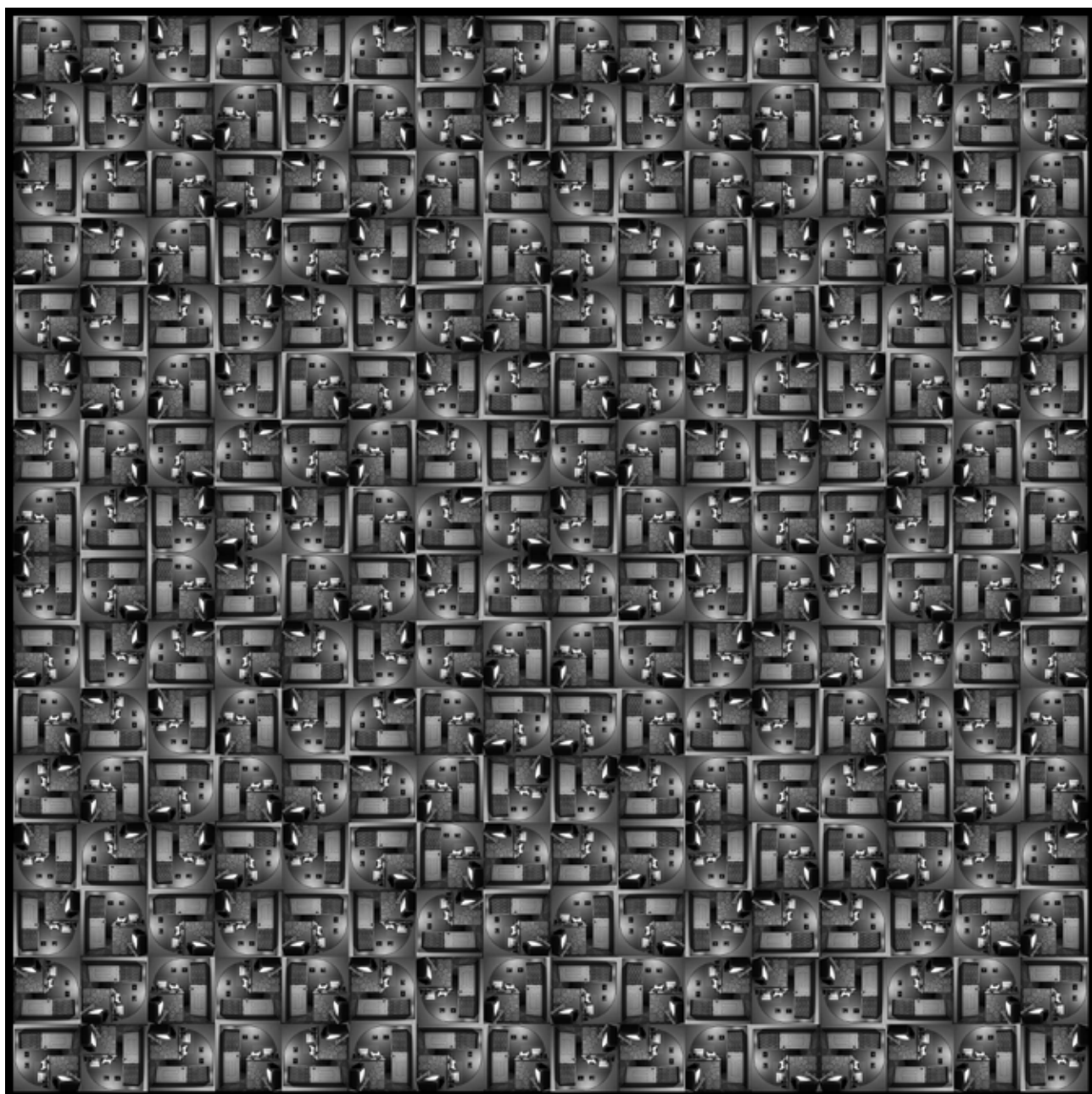

A minap a *Fotóikonok* kiadványt lapozgattam, André Adolphe Eugène Disdériótól (jaj, a *Halott kommunárok*, a 12 mezítelen, megszámozott férfitetem!), Paul Strandon, Maurice Guibert-en és Alfred Stieglitz-en át Man Ray-ig, de az albumot hamar összecsuktam, és inkább a jelenlévő kortársaim fotó-munkáihoz fordultam. Herendi Péter fotóművész kurátori elve nyomán az alkotások meg is mutatkoztak, majd egyre közeledtek: a kevert argentotípiák, a letűnt időkből, a rejtőzködő hátterekéből, több-generációs keret-hátoldalokról átforduló, ráírások mögötti ön-felmutatások, vagy atavisztikus hasonulások; amott pedig vibráltak a képpontok mögötti Nagy Árnyvilágokba hívó, különc teszt-ábra frekvenciák, a dimenziókon át-átrezonáló *Monoszkóp*-részecskék. Drégely Imre alkotásán az úrhajós-bábok, a földön kívüli *csontváz-álmok* víznyemű szférákba lebegtek tova...

Haid Attila: *Maci*, 2022, zselatinos ezüst palán, 30x30 cm

Haid Attila: *Koszorú*, 2022, zselatinos ezüst palán, 30x30 cm

Haid Attila: *Fűrész*, 2022, zselatinos ezüst palán, 30x30 cm

Drégely Imre: *Labitintus*, 2009, Archív pigment print, 100x100 cm

Kecskés Péter: *Apophatic Disfigurement*, 2022, videó stílus

Kecskés Péter: *Apophatic Disfigurement*, 2022, videó stílus

Majd jöttek belső világok mértani pók-szövetei, feladványok, összekötők, ideg- és lélek-huzal járatok... (Gábor Enikő: *Psychogram I–III*. A Moede-féle fonaltábla alapján. *Fotogram unique*.) S kibontakoztak az egymás fény-mozgás-effektusaiba préselődő, sokszorozódva átváltozó: *Apophatic Disfigurement* (Kecskés Péter kisfilmjének) jelenetei is, miközben a teológiai gondolkodás egyik formájával, avagy sajátos tagadással próbáltak közelíteni az istenihez...

A művek többnyire szavakon túli-előtti teremtések. Amiről nem lehet beszélni, azt speciális módokon beszéljük ki, arról metanyelvek gesztusaival szönlünk, közelítünk, távolítunk. Itt, most *anti-wittgensteini* kvázi-hallgatás mondatok helyett:

Rejtett doboz

vagyunk mi is, adat adatra

festve. Exponálva, feszítve, kenve...

Mágnesszalag, memória

tart össze, mint a lepke

két szárnya közti részletet,

és verdes efemer teste.

Így lebeg és így csapong a víz

fölött repesve. Átázott, elveszett, szétfoslott

lapokra írt nevek, csupasz izomzatokra

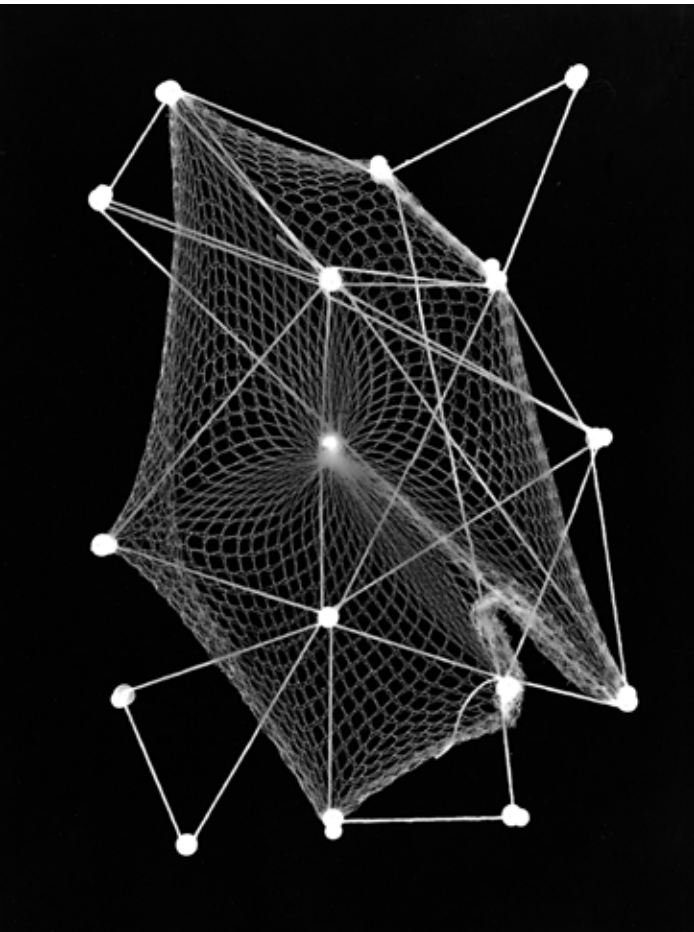
karcolt leletek, mint tűzbe hulló lepke,

hogy metaforává legyen: s a nyelv burkát levesse...

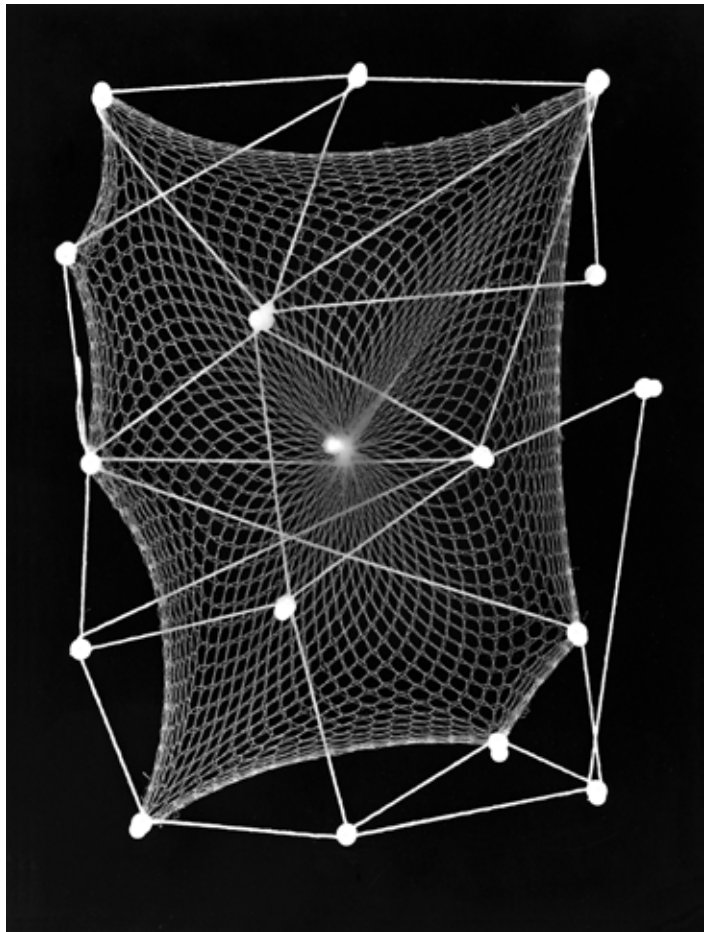
(Borbély Szilárd: *Az Anatómiához I* Nagy Zopán: *Átírás-részlet*)

A *múlt-jelen-jövő* (különálló triptichonnak is tekinthető) műegyüttesnél, Mag Kriszti alkotásainál: a *múlt* kerül középre, színes fotogram-testvére pedig (most): meteorok néven fut. A *jelen* egy örvénylő képrészlet, ami karöltve kering a *jövő* bizonytalan kilengéseivel. Mindez, egyféle asztrológiai, vagy asztrofizikai leképzést feltételez, illetve univerzális-szimbolikus lét-jelenlét át(v)érzést is közvetít... *Unus mundus! Egy a világ!* Analitikus pszichológiai-metafizikai jellegű fogalom, amely egy mögöttes, egységes valóság eszméjére utal, ahonnan minden kibújik, és ahová minden visszatér... Másképpen: teológia és alkímia mögöttes koncepciója, egy őseredeti egységes valóságé, amelyből minden származik.

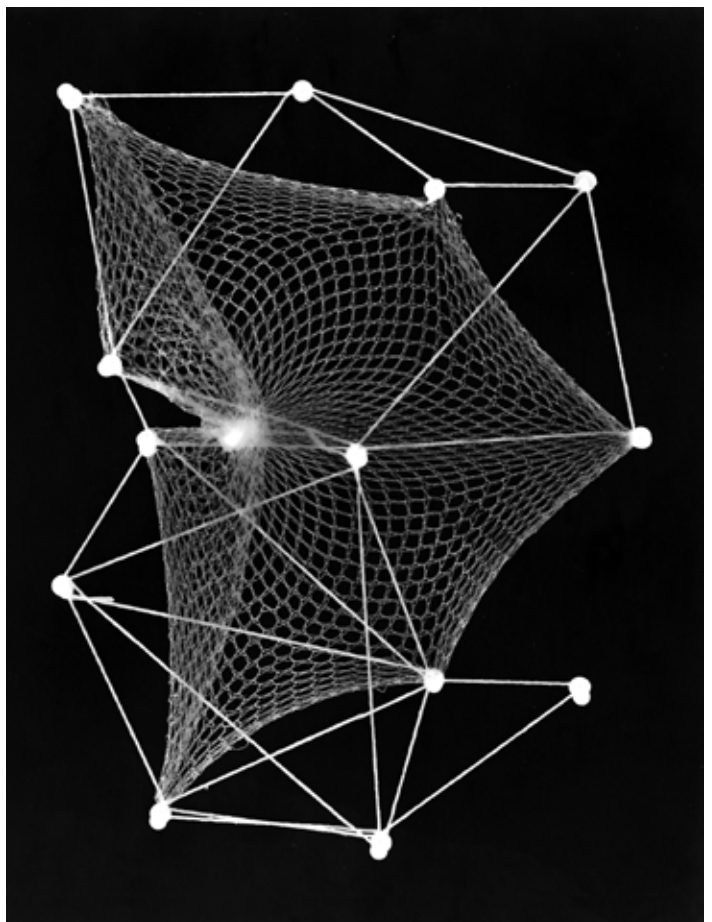
Az archetípus és a szinkronitás *jungi* fogalmai az *unt mundushoz* kapcsolódnak.

Gábor Enikő: *PSYCHOGRAM I. / A Moede-féle fonaltábla felhasználásával*, 2022, fotogram (1/1) ezüst zselatin, 30x40 cm

Gábor Enikő: *PSYCHOGRAM II. / A Moede-féle fonaltábla felhasználásával*, 2022, fotogram (1/1) ezüst zselatin, 30x40 cm

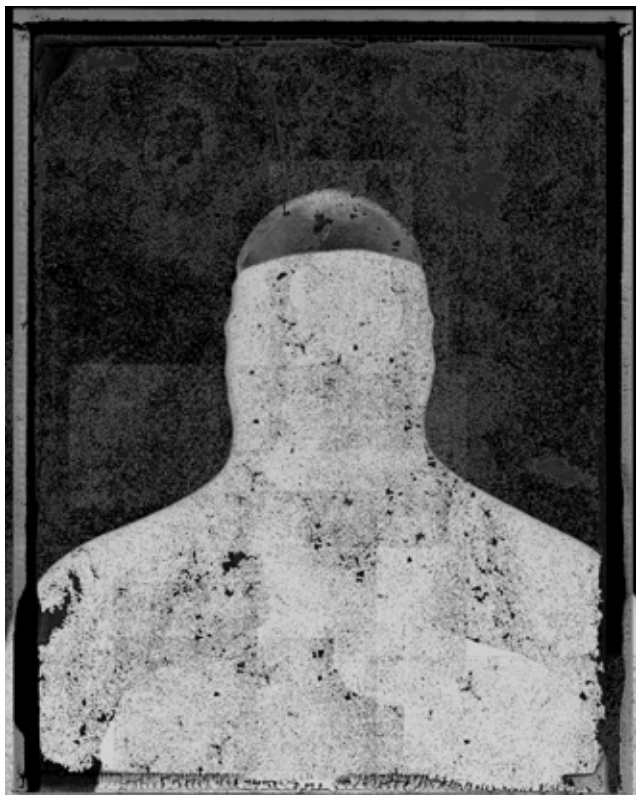

Gábor Enikő: *PSYCHOGRAM III. / A Moede-féle fonaltábla felhasználásával*, 2022, fotogram (1/1) ezüst zselatin, 30x40 cm

Wolfgang Pauli fizikussal folytatott egyik levelezésében Jung a szokatlan *mundust* az egyén és a világ alapvető belső egységével társítja. Ez az egység számára mélyebb, mint a világ látszólagos felosztása számtalan tárgyra, és még mélyebb, mint a szubjektum és a tárgy tudatban való felosztása: „Miután az ember egyesítette magában az ellentéteket, semmi sem akadályozza meg azt a képességét, hogy objektíven lássa a világ két (szubjektív és objektív) aspektusát. A belső pszichés megosztottságot megosztott világnézet váltja fel, és ez a második megosztottság elkerülhetetlen, mert e megkülönböztetés nélkül nem lehetne tudatos tudás. A világ valójában nincs megosztva, mivel ez egy szokványos *mundus*, amelyet az egységes ember maga előtt tart.”³ Ó, megannyi átható: kémiai-szellemi konjunkció! Brómezüstös, karcos kristályos, szilánkos-nitrátos repedezésekre, elfojtott hörgésekre riadt fel a költő. Fekete bársonnyal letakart tükör zokogott...

Molnár Zoltán: *Anamorfo1.*, 2019, Tükröhengeres anamorfózis, Laminált frontlit ponyva, 100X100 cm

Detvay Jenő: *Törpejenő*, No. 222, 2013, 50x47 cm

Detvay Jenő: *Portré*, No. 343, 2013, 50x39 cm

Detvay Jenő alkotásain: a karcos rétegek közé szivárgó esetlegességek bája, az öngerjesztő pöttyök, foltok át-festik, fokozatosan alakítják az eredeti képet... Eredet, eredeti? Nos, erre sincs hajszál- illetve halálpontos definíciónk...

Egy kép centrumában, a képet képtelenül uraló, átható középpontban egy távoli *tanító* nézte (nem, nem, mindinkább érzékelt) a belső falak, szövetek sűrűsödő, majd elfoszló, hártós burkokat növesztő, légnemű materiával keveredő, lassítva párolgó váltakozásait...

Az alak egyféle *Ulema* lehetett, vagy tettek nélküli *látó*, *magic mushroomot*, szelíd monstrumot és ezernyi rejtett motívumot fogyasztó törpék óriása, arctalan arcok mögött élő végtelen-arcú maszk: arc-oldott beavatott, vagy csupán egy pillanat (?)...

A köztes lét-falakba rejtőző, konkrét időket feloldó jelen-jelenések: talán tudat-távíró, képzet-társító szembesülések... Talán(y)... A falak között (s a homlokok mögött): további talányok rezonálnak, amott: örvénylő

Anamorfok nyelik el a tekintetet...

Kémiai stigmák, pixel-világok előtti archaikus szeplők, kép-tereket uraló, terjengő pecsétek, esztétikai erjedések, egyéni öröm-feltárások kerülnek a fókuszba... Pára, ködfolt-alfény-nyák, meteor-lehelet, a kitekintés üveg-gömbjéből sejthető kilátások: kis moszat-szigetek a befelé-ébredésben...

Mindennapi *mikrokozmoszaink*, magán-labirintusaink és *nézőpontjaink* részleteibe örömmel merülünk meg, sőt: tévedünk el, majd – jó esetekben – a magunkra-találások olyan érték-többletekké válnak, melyek által: alkotások létrehozásával eszmélünk vissza az egyik képelt *valóság*ból egy másik (valótlan?) *valóság*ba...

¹ Az Artér Művészeti Egyesület fotóművészei: Beregi Edina, Czibmal Gyula, Drégely Imre, Farkas Ildikó, Haid Attila, Herendi Péter, Kalas Zsuzsa, Kanyó Ferenc, Mag Krisztina Szilvia, Molnár Zoltán.

² A MET fotóművészei: Gábor Enikő, Detvay Jenő, Czeizel Balázs, Kecskés Péter, Zséger Olivia.

³ Carl Gustav Jung: *Mysterium Coniunctionis*, Walter-Verlag, Freiburg, 1990. *Az alkímiai konjunkció*, Kötet Kiadó, Nyíregyháza, 1994, Ford. Pirkó Gábor Mózes.